

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32.

HIRDETÉSI DIJ.

Arzabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Határaink befásítása ügyében.

Ha egy külföldi léghajóst sorsa, úgy betakarodás után, a tordai külső határon tenne földre, bizony nem tudná magát tájékoztatni az iránt, hogy vajjon Ausztrália vadtersegein, vagy egy civilizált állam szépért és jóért lelkesülni és áldozni tudó városának területén van-e, oly pusztaságot és rideg kietlenséget találna maga körül minden irányban. E tájékozatlanságon nem is volna csodálni való, mert majdnem 20 ezer holdot kitevő határunkon nincs egy minden időben biztos közlekedést jelző út; a belső telkeket és szőlőhegyeket kivéve nincs egész határunkon egy emberi kulturát jelző ültetvény, vagy befásított terület, avagy egyenként álló ültetvényi fa ugyannyira, hogy a határunkon télvíz idején átutazó csakugyan eldőlhet a nagy keservében, hogy „Befujta az utat a hó, s czéltalanul megy a fakó.“

Nincsenek út- és határszéli ültetvényeink, nincsenek erdőrészeink annál kevésbé erdőségeink, pedig bizony találkozunk többfelé olyan meredek- és vízmosástól áthatogatott terület, milyent erdőtörvényünk feltétlen erdőterületnek nevez, s melyek más módon, mint befásítás által nem értékesíthetők.

Régen elmúltak már azon hadjáratos időszakok, melyeknek rombolásával szeretjük kapcsolatba hozni hegyoldalaink letarolását, s régen beállott már azon nyugalmasabb időszak, melyben újból megkezdhetjük volna kopár hegyeink befásítását. Hogy erre birtokosaink még nem gondoltak, okát egyrészt a rendetlen birtokviszonyokban, másrészt abban vélem feltalálhatni, hogy gazdáink nem ismerték az erdőknek és kisebb ültetvényeknek köz- és magán gazdasági hasznát, természettani, klimatikus stb. jelentőségét.

Eltelkintve ez alkalommal városunk utcáinak, s tereinek befásításától és diszültetvényezésétől, csupán pusztahatáraink befásításához akarván a közönyt megmozgatni, első sorban felemlitem e lapok keretébe illő rövidséggel azon hasznát és előnyökét, melyek az erdők és egyéb ültetvények fennállása és azok okszerű használata mellett mutatkoznak.

Első sorban is jó tudni azt, hogy valamely földterületnek más mívelésmód által ki nem használható részeit, tehát melyek szántóföldnek, kaszálóknak, legelőnek, vagy nádasnak sem alkalmasok, a befásítás által még mindig jól lehet értékesíteni, mert így a többféle célra szükséges, mint pl. épület, szer-

szám és tüzi faanyagon kívül még más mellékes haszon is hármlik a gazdaságokra, pl. a makk, gubacs, lombtakarmány, alom, s többféle erdei gyümölcs összegyűjtése által. Továbbá jó tudni, hogy az erdők igen jótékony befolyást gyakorolnak az éghajlatra a mennyiben annak szélsőségeit mérséklik s így alkalmasabbá teszik az emberek és állatok egészségének fentartására; általuk változatosabbá lesz az időjárás; szabályozzák az esővíz szétfolyását, s így az áradások és vízmosások romboló hatását; elősegítik az eső és harmat képződést, s így befolyással vannak a források és patakok vízének fentartására stb. szóval az erdők valamely vidék egyhangu pusztai jellegét és exentrikus éghajlatát átalakítják. . . .

Ezen említett előnyöknél fogva okszerű gazdák az erdőket, a hol azok már megvannak gondosan szokták ápolni és kiméletesen használják; ott hol a földet más módon jobban kihasználni nem lehet kiirtását kerülik; különösen míg a fák fiatalok, közöttük marhákat nem legeltetnek, alomnak való száraz lombot nagymennyiségben onnan el nem hordanak; száraz, homokos, kavicsos, síklós és meredek fekvésű talajról a fákat egyszerre ki nem vágják stb. Egy szóval, a hol már van erdő, annak, rö-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA

ILON KEDVESEMHEZ.

Szerettelek, bár ajkam néma volt,
S elhallgatám forró szerelmemet,
Mely titkon égett keblem rejtekén,
De lángot, fényt elődbe nem vetett.

Ha rád tekinték, arcod elbűvölt.
Miként a hajnal égi mosolya!
Imádvá függtem angyal bájodon,
S megvallni azt nem volt erőm soha.

Szemed sugára édes kéjthozón,
Ha átölelte fájó lelkemet,
A szív kitárni vágyta érzetét,
De oh! az ész azt sugta: nem lehet

Mert jól tudá az, hogy mi sok, nehéz
Választ huzott közénk a sors keze,
Hogy mind hiu, elérhetetlen az,
Mivel reményem úgy kecségtete.

Szerettelek, de álom volt csupán,
Mit az ábránd tündére alkotott;
Hogy a keserv sötét felhői közt
A mult derítsen olykor csillagot.

Üdvömnök napja bárha elborult,
S letűnt örökre benned drága nő!
Kisérni fog egy szent emlékezet,
Mit elnem olt a távol és idő. . .

Szerettelek, de végzetünk kemény
Megtörve mind a küzdő óhajok —
Isten veled! — te élj csak boldogul;
És én . . . epedve érted meghalok.

ZOLTÁN GYULA.

Szilágy-Somlyó, 1891.

4.

Képviselőjelölés.

Lejárt az öt esztendő. Be van zárva az országgyűlés, a nagyságos képviselőből lesz tekintetes képviselőjelölt polgártárs. A mint a vasúti indóháztól háza kapujáig kocsizik szorgalmasan emelgeti a kalapját a vele szembe jövő szavazóképes választóknak.

Itthon családja szeretettel fogadja, van öröm a kicsinyek közt, kik a Budapestől hozott egyetmásnak örvendenek, A kedves jó feleség aztán a mint szerét ejtheti elbeszéli, hogy tegnap kereste Kajlási főkortes, az a ki már is borizni hangon beszél, meg Sáfrány a másik főkortes, ki mennyre-földre esküszik, hogy más nem lesz a kerületben a követ csak a nagyságos ur, akárhogy fészkelődnek is annak a nagyszáju ellenpárti jelöltnek a száraztorku kortesei. Mert kérem szívesen olyan kiaszott azoknak a torka, mint a bikfa-tapló, azt ugyan öntözhetik, míg annyira megázik, hogy eltudja magát igaziba kiáltani, hogy éljen a képviselőjük. Bezzeg ők más emberek. Nekik nem is kell sok Egy kis vacsora, mellé egy pohár jó bor, termett úgy is elég az őszszel a nagyságos ur szöllőjében. Így folytatná még a jóságos szép asszony, de az exkpviseelő úr kedvetlen arcczal félbeszakítja, s készülődik felmenni a kaszinóba, hol még is csak inkább van tér a közvélemény szondirozására.

A megérkezett képviselőt azonnal körül veszik a kaszinó urai. Vége hossza nincs a sok kérdezősködésnek. Ugyan hogy hozhatták azt a czudar két éves önkéntességi törvényt kiáltja az egyik; ugyan hogy nem voltak képesek leszavazni azt a néhány száz fenelegényből álló kisebbséget, mondja a

másik; ugyan mért rem tartottál soha beszédet a házban te pajtás, kiált reá egy intrikus impostor, s mondanak neki még több hasouló nyájaskodást, mitől ugyancsak melege lesz szegény jó uram bátyámnak, de nem azért képviselte már két izben kerületét, hogy ne ismerne saját választóit: harsány hangon egy kis csöndest indítványoz, mire aztán egy csapásra elszűnik a lárma, „a miből élünk“ a jelszó, s kezdődik nagy csendben a „gusztálás“ tiz krajczárban kezdik, s osztásközben megállapodnak az időben is órában, mikorra a pártgyűlést a követjelölés céljából összehívják, s a barátságos értekezés és ferbli-játék mélyen be nyulik az éjszakába.

A következő vasárnap van a nagy nap. A „hold“-vendéglő tágas udvarán van felállítva az emelvény, előtte, mellette, körülötte ember emberhátán áll, várakozik, nyughatatlankodik, készek lévén gyakorolni alkotmányos jogaikat. Pedig egyharmada sem igazi választó, hanem csak olyan szájtáti publikum, ki eljött csodalátni. Nem hiányzik itt-ott egy egy vakmerő az ellenpárt táborából, hanem nagy bölcsen olyan helyre vonul, honnan alkalomszerűleg könnyen ellehessen osonni.

Ezalatt képviselőjelöltünk oda háza beszámoló-beszéde végszavait gondolja át, (rég odaszalasztotta Marci kocsist, hogy hijják már meg.) Megérkezik nagysókára a gyűlésbe hívó deputatio, élén egy jöltáplált kerekhasu hazafival, ki ékes szónoklással fejezi ki a választók azon kívánságát, miszerint óhajtják őt maguk körében tisztelni.

Elj e n! zug fel a felhős égboltig megértekeztekor az üdvözlés, mire egy hosszú bajuszu uri ember, ki ez időszerint a pártelnök névre hallgat, hazafias heszéde köze-

vid időre szóló magas jövedelem miatti letarolását kerülik. Így bännak okszerű gazdák az erdővel, s más fanemű ültetvényekkel, mert feltudják becsülni az erdők által nyújtott haszon értékét. S ha ez így van, annál inkább érdeklődhetnének városi gazdáink is a tagosítás folytán nyerendő új tagjaik más-ként nem hasznosítható részeinek befásítása iránt, s arra már most gondolni és némi előkészületeket tenni üdvös dolog volna.

Nagyobb területű tagokon rendszeresen fog ilyen, más művelés mód által nem hasznosítható részlet mutatkozni, ezek birtokossai tehát hasznukra fordíthatják az erdők és kisebb ültetvények által nyújtott előnyöket, de a kisebb tagokban vagy a fordulások párczellai között alig fog ilyen terület előfordulni, annál jobb ha nincs, de azért a kisebb birtokosok is megszerezhetik magoknak némi részben az erdő által nyújtott előnyöket úgy, ha az ut- és határszélekre, választóbarázdákra és épületek környékére különféle fanemeket ültetnek, melyeknek gondos ápolása mellett már rövid idő alatt az évi nyusedék és szakaszonkénti vágás által karónak és szer számnak, később építkezéshez és az évenkénti tüzeléshez elegendő és alkalmas fát kaphatnak. Csupán a forduló gazdák nem fordíthatják hasznukra e körülményt addig, míg a tarló és ugar területeket közös legelő gyanánt is használják, mivel a legeltetés és fanevelés egymást kizárják.

A fanemek kiültetésénél első sorban a talaj minősége iránt kell figyelemmel lenni, az az csak olyan fanemeket ültessünk, melyek tapasztalatunk szerint az illető minőségű talajon jól szoktak diszteni, s akkor is első sorban a megfelelő gyümölcsfanemek volnának legalkalmasabbak, mert ezek térítik vissza leghamarább és legnagyobb haszonnal a kiültetésre és ápolásra fordított bementet (mintha soha sem látták volna) a választók sokaságának.

És a naphóse mint képviselő még egyszer beszél. Előadja, hogy ott fenn az a törvényhozó testület nehéz napokat állott ki a nemzet hajója vezetése közben. Igaz hogy sok minden másképp kellene hogy legyen, igaz hogy nagy az adó, de a magyarebernek őseitől örökölt erénye, hogy a nehéz napokban tud tünni, mind addig míg jobbak következnek. Nem ígér sokat, stb. Ha pedig véletlenségből más pártbeli a képviselőjelölt, akkor lehunczolja először a minisztereket, a sárgaföldig lerántja a kormánypartot, aztán feldicséri az ellenpartot, s krisztus-ucsesenez keményen, hogy ha egyszer nyeregbe jut az ő pártja, hát azt cselekszi először, hogy minden adót megszüntet, kiolvassa a határból a phylloxerát, a pénzügyet és behoz Ázsiából nyolczvanmillió magnak otthagytott magyart, s avval veri meg nem csak a muszkát, hanem minden kétlábu tollatlan állatot, ki az ő kedves választóira csak görbén is mer nézni. . . .

Már akár úgy, akár így hangzik a beszéd, a vége csak az, hogy lelkesedéssel és egyhangulag kikiáltják a mi tiszteletünk tárgyát a jövő esztendőre újra képviselőjelölté, s este az egész munkálatot barátságos vacsora zárja be melyen olyan szép pohárköszöntőket cselekednek meg, hogy ha az ellenpart hallaná, az asztalok alá, de nem, a padok alá szegyélné magát. Valamennyi jelenlevőt mind közönségesen kineveznek nagy honhazafinak, kiknek koronája az ujdonsült képviselőjelölt a mi nem csoda, mert ez estén már ő a „fizess.“

Hanem aztán másnap már megkezdődik a munka, a „hadd el hadd.“ De már erről a következő tárczában szólunk.

Zenfalvi Sándor.

tott kiadásainkat. Azonban a mai mezei rendőrségi viszonyok mellett hátárunknak gyümölcsfákkal leendő befásítására alig lehet gondolni és így nem marad más hátra, mint az erdei vadfák között keresni az alkalmas fanemeket.

Alkalmas fanemek lesznek pedig, mint már említém elsősorban azok, melyek az illető minőségű talajon jól szoktak diszteni. Útak, nagyobb táblák vagy parcellák széleihez ne ültessünk oly fanemeket, melyek később gyöksorjaikból támadt hajtások által a szomszédos földterület megmunkálását akadályozzák, mint pl. az akác és bálványfa stb. melyek inkább erdőtetek telepítésére alkalmasak. Szemelőt tartandó továbbá a sorféle kiültetésénél még az is, hogy azok az uralkodó szelek rohamát némileg föltartoztatják ugyan, de sűrű állásuk által környezetük miveleti növényzetét a tulságos beárnyékolás által el ne nyomják.

A kiültetéshez szükséges fanemeket vagy magunk állítjuk elő a különféle szaporítási módok által, vagy pedig elárutással foglalkozó faiskola tulajdonosoktól szerezzük be; az előbbi mód olcsóbb, de hosszadalmasabb, az utóbbi gyorsabb, de költségesebb. Az egyes fák kiültetésénél és későbbi gondozásánál szemelőt tartandó szabályok rövid ismertetését más alkalommal fogom megkísérteni.

P.

Vármegyénk egyik életkérdése.

A havasi vasút építése egy lépéssel ismét előbbre ment, s ismerte az egyént, ki annak vezetését kezébe vette, reméljük, hogy ezuttal rendes kerékvágásba jön.

Boncza Miklós áll egy konsortium élén, ki az előmunkálati engedélyt a kereskedelemügyi miniszter urtól megszerezte, oly formán, hogy a tordai vasútállomástól kiindulva Alsó-Szent-Mihályfalva, Sinfalva, Várfalva, Borév, Nagy-Oklós, M.-Ujfalva, Alsó-Szolcsva, Brozest Szártos, Offenbánya, Valea-Lupsa és Bisztra községek határai érintésével Topánfalvaig, innen Kerpenyes község határára át Abrudbányáig vezetendő vasútvonalra megnyerte.

Ez az engedély alig 10 évi időközben a harmadik ugyan ezen vonalra. A két első vállalkozó úgy látszik nem mert neki fogni, vagy csak olyan vasuti engedély hajhászlat volt, a minőt szoktak élelmes emberek megszerezni azon czélból, hogy alkalom adtán azon jó pénzért, csekély pár százezer forintért tovább adjanak.

Bármiképp történt, tény az, hogy ezuttal oly kezébe jutott az ügy, melyek nem szoktak a fél rendszabályokkal megelégedni, s a havasi vasut kiépítését megteremtik.

Hogy mi lehet az eredmény, annak hordereje egyelőre meg nem ítéhető. A száz négyszög mért földnyi szikla bércek között rejlik a nagy, ezüst, vas stb. ásványok kibányászása, az égre nyuló hegy óriásokat borító erdőségek faja kihasználása, a kitünőnek talált márványbányák megnyitása mind olyan kérdések, melyek megragadják a megye gondolkodni szerető fiát.

Ez a sziklatömeg nem volt mindég ily kihalt mint ma. Nemzeti királyaink alatt Offenbánya, Topánfalva, Abrudbánya virágzó bányavárosok voltak. Székely települöket vittek oda a virágjokban álló arany és ezüst bányák miveletéhez; de jött a török, tatárdulás, a nemzet elszegényedett, egyes ellenséges kborlások kiölték a megtelepített gyarmatosokat, a mi megmaradt volna az elvesztette nyelvével, nemzeti ségét, a gazdag bányák beomlottak, s most ott áll pusztán a kincseket magában rejtő sziklabércz csoport, melyet méltán neveznek Európa Californiájának. . . .

És nekünk annyival kedvesebb a felmerült engedélyadás tudomásul vétele, hogy azt meggyenk szülötte, a bágyoni Boncza család tagja volt országgyűlési képviselő Boncza Miklós budapesti ügyvéd kezdeményozte. Vérünkben való vér, tudja mi fáj vidékünknek, érzi mennyire életkérdés a vasut torkában élő volt aranyoszéki székelységnek egy új keresetmód megteremtése. Melegen üdvözöljük a férfi ereje teljében munkálkodó jó hazafit, s kívánják, hogy áldás legyen megkezdett munkáján.

Aranyosvölgyi.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

Boldog újévet kívánunk olvasóinknak. A mi rosez van, maradjon a multnak, és a jövőnek csak a szerencse jusson! Midőn az „Aranyosvidék“ olvasóinknak továbbra is jóakaratu támogatásába ajánljuk, megkivánjuk jegyezni, hogy lapunk iránya jövőre is marad a régi, mely irány megyei érdeklapunk fennállását kiküzdeni segitette; mert hogy vármegyénk speczialis érdekeinek képviselésére hivatott megyei lapra szükség van, az a lefolyt évben vármegyénk törvényhatósági bizottsága gyűlésében fényesen nyilvánult.

Kimerítő értesítéseket fogunk jövőre is hozni a megyei, városi, vidéki közérdeklő eseményekről. Az egyes kérdéseket elfogulatlanul fogjuk jövőre is tárgyalni, tért nyitva az ellenzetteknek is.

Tárca rovatunkat az irodalom színvonalán tartva, igyekezni fogunk más vidéki lapokkal a versenyt kiállani.

Figyelmébe ajánljuk a tisztelt olvasó közönségnek „Vasárnap“ című, minden héten megjelenő képes szépirodalmi mellékletünket, melynek nagy áldozattal kiadására nem egyedül csak azért vállalkoztunk, hogy azzal előfizetőinknek minél több szépirodalmi olvasmányt nyujtsunk, hanem főleg azért is, hogy magában a fölapon annál több tér maradjon vármegyénk egyes vidékeit, -ugy Torda és Felvincz reudezett tanácsu városaink érdekeit tárgyzó közügyek megbeszélésére.

Előfizetési ár egész évre 6 frt, félvre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Kérjességeknek melléklet nélkül egy évre 5 frt. Az előfizetési pénzeket kérjük az „Aranyosvidék“ kiadóhivatalához czimezve beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok iránt tájékozva legyünk s a lap szétküldésében fenakadás ne történjen.

Tisztelettel

az „ARANYOSVIDÉK“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Szomorú jelentés.** Gyerő-Monostori Báró Kemény Ödönné, szül. Kaali Nagy Gizella, a maga, férje, báró Kemény Ödön és gyermekeik: István, Gizella, Ákos, Etelka, Jolán és Elemér: testvérei; Bethleni gróf Bethlen Gézáné, született Kaali Nagy Berta, férje Bethleni gróf Bethlen Géza Torda-Aranyosmegye főispánja és gyermekeik: Balázs, Zsófia és Józsi: Latsch és Madernburgi gróf Triangi Assenzióné, sz. Kaali Nagy Irma, férje gróf Triangi Assenzió, nyug. cs. és kir. százados, leányuk; Eliz; Bernepergi báró Boul Alajos, nyug. lovas-örnagy, mint elhunyt testvére, szül. Kaali Nagy Johanna volt férje és fiok: Richárd továbbá az elhunyt testvére gyermekei: valamint a rokonok nevében a legmélyebb fájdalommal jelentik, hogy forrón szeretett édesanyjok, az illetők szerető napajok nagyanyjok, nagynénjük és rokonuk özv. Kaali Nagy Elekné, szül. Homorod-Szent-Mártoni Gedő Terézia folyó évi január 6-án reggeli 2 órakor, életének 70-ik, özvegyiségének 14-ik évében egy jobblétre szenderült. Földi része f. évi január 8-án d. u. fél 3 órakor fog b.-középutczai 28. sz. házatól, koporsója mellett tartandó ima után, a köztemető mellett sirkertbe elhunyt családja pora mellé elhelyeztetni. Legyen csendes álma! Aldott emléke!

— **Követválasztási mozgalmak** megyénkben. A szabadelvű párt részéről: a tordai járásban dr. Papp Samu, a felvinczi járásban Boncza Miklós ügyvéd, a toroczói járásban ifj. gróf Thoroczky Miklós, a m-ludasi járásban gróf Bethlen Balázs léptették fel. Az ellenzék részéről Miksa Imre Felvinczen nemzeti párti és a Tordai Bartha Miklós mellözésével Polonyi Géza 48-as párti jelöléséről beszélnek.

— **A gyéresi önkéntes tüzoltó-egylet** saját pénztára gyarapítására folyó év január hó 16-án a postahelység melléképületében zártkörű táncestélyt rendez. — Gyéres, 1892. január 3.

— **Necrolog.** Szerkesztőségünkbe a következő halálesetekről szóló gyászjelentések érkeztek be: **Tóth Mihály** ref. egyháztanácsos életének 88-dik, harmadik házasságának 38-ik évében folyó hó 5-én reggeli 2 órakor megszűnt élni Tordán. Öz. v. **K. Papp Györgyné**, sz. **Jakab Ida** folyó évi január hó 5-én, reggeli 9 órakor, élete 40-ik, özvegye 7-ik évében jobblétre szenderült Tordán. **Kovácsi Antal**, főgimn. tanár és egyh. közg. jegyző, élte 72-ik, s özvegye 5-ik évében rövid szenvedés után, folyó hó 6-án reggeli 3 órakor jobblétre költözött Kolozsvárt. Nyugogjanak csendesén!

— **Gyászhir.** Városunk egy szorgalmas, talpig jellemes és köztiszteletben álló embert veszített el **Harmath József** elhalálózásával. A gyászoló család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: „Alólírottak a magok s minden közelebbi és távolabbi rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal jelentik, hogy a szerető jó férj, testvér és rokon keszi **Harmath József** kereskedő, a tordai takarékpénztár pénztárnoka, életének 60-ik, boldog házasságának 31-ik évében, rövid szenvedés után tüdőgyulladásban meghalt. Mintegy hirtelen támadt romboló vihar fergetege ragadta meg és sodorta el karjaink közül az enyészet a páratlan jósaú férjet, testvért és rokont. Földi része folyó hó 11-én d. u. 1/2 4 órakor, saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint fognak bészenteltetni, s innen a köztemetőbe a családi sírkertbe kísértetni. Halhatatlan lelkéért pedig az engesztelő áldozat folyó hó 12-én d. e. 10 órakor a helybeli róm. kath. főtemplomban fog az egek urának bemutatni. A szeretet angyala örködjék porai felett! Torda, 1892 január 9-én. **Harmath Józsefné** született **Mozel Ida**, mint az elhunyt neje. **Harmath Lori**, **Dániel Ferenczné**. **Harmath Sándor**, neje és gyermekei. **Harmath Lujza**, **Harmath Lajos**, neje és gyermekei. **Harmath Róza**, öz. **Tutsek Istvánné** és gyermekei, mint testvérek.

— **Új Jap.** Előfizetési felhívást bocsájtottak ki Kolozsvárt az „1848—49. történelmi lapokra,” mely havonként kétszer fog megjelenni. Képes folyóirat lett, czélja, hogy hazánk legnevezetesebb korszakának történelmi adatait addig, a míg annak szereplői életben vannak, összegyűjtsék, a már megírtakat hűzágait kiegészítsék, a történelmi munkákba becsuszott tévedéseket tisztázzák, s a nagy napok eseményeinek ismeretét terjesszék. emléket kegyelettel ápolják és megőrizték. Nemzetünk iránt való szeretet szabadságharcunk. szent emlékei iránti kegyelet, a multak történelmi adataiból merített tapasztalatokon okuló jövőbe vetett hit és bizalom ösztönzi és lelkesíti az illetőket a munkára. Felhívjuk részünkről s a hazafias közönség, a hazafias szellemben vezetett testületek, iskolák, intézetek és körök figyelmét a támogatásra. A lap úgy teljesítheti feladatát, ha adatait a még élő 30 ezer honvéd, intező férfi, s milliókra menő szemtanuk jegyzeteiből, tollal, vagy ajakáról hiteles alakban nyeri. A lap előfizetési ára egy évnegyedre csak 1 frt. A felhívás alá a szerkesztő-bizottság nevében alávanak írva: **Incze di Sámuel** nyug. honvéd-ezredes, **Szigethy Miklós** és **Végh Bertalan** 1848—49. honv. ezredesek és **Kuszkó István**, 1848—1849. orsz. Ereklje-Muzeumőre, kinek sokak előtt ismert jó tolla fog fáradozni a szerkesztéssel járó munkában.

— **Hírek innen-onnan.** **Kerkápoly Károly** egyetemi tanár, volt magyar pénzügy-miniszter, hosszabb betegeskedés után elhunyt. Végrendeletében a szegényekről is megemlékezett. A széles körben ismert **Luther Sándor** tankerületi főgazgatója hó 2-én helyezték örök nyugalomra a tanügyi körök nagy részvétele mellett. Hátrahagyott művei számosak. — A **Times** egy távirata szerint Német- és Oroszországban tárgyalások folynak, melyeknek czéljuk, Oroszország is csatlakozzék az új közép európai kereskedelmi szerződéshez. — **Velenzében** valamennyi európai kormány képviselőiből álló értekezlet gyűl össze, hogy megbeszélhesse a módokat, miképpen lehetne a kolerának a Suez-csatornán át Európába való behurcolását megaká-

dályozni. — **Natalia** volt szerb királyné karácsonyi ajándéka fiának egy drága kövebe foglalt fényképét, a belgrádi szegények számára pedig 5000 frankot küldött. — **Erzsébet** királyné, valamint **Mária Valéria** főhercegnő az ünnepeken át folyton gyengélkedtek, mely azonban komoly aggodalmakra nem ad okot. — Egy milliomos sikkasztó **Piulsich Lajos** pesti hazai takarékpénztár főpénztárnoka **Szilvester** napján öngyilkossá lón vaczi fényesen berendezett palotájában, hol még az istalók is villanyvilágítással vannak ellátva. A kár egymillió 60 ezer frtra megy. A szerencsétlen neje kívül fiát és 2 gyámleányt hagyott hátra. A vizsgálat élénken folyik. — **Erzsébet** román királyné állapota legutóbb oly rosszra fordult, hogy az orvosok lemondtak életéről. — **Ferencz József** Magyarország apostoli királya január 6-ikán rekesztette be ünnepélyesen az országgyűlést. Trónbeszéddel bucsuzott el az egybegyűlt törvényhozók és rendektől. Jelen voltak a többek közt **Vaszary Kolozs** hercegrímás, **Szapáry** miniszterelnök, a többi miniszterekkel egyetemben, valamint **Hohenlohe** és **Thuru-Taxis** hercegek stb. A trónbeszédet követte a királyi palota kápolnájában a **Te-deum**, melyet a hercegrímás fényes segédlettel végzett. Az új országgyűlést a király február 18-ikára hívja össze. — **Graf Ede** lovasági tábornok temetése rangjához illő katonai pompával és fényvel folyt le. Mikor a koporsót leeresztették a sírba, megharsant a kürt és előbb a gyalogság, utóbb a tüzérség egy disztüzet adott. — **Nagykátán** ugy **Kiskőrösön** ismét vasúti katasztrófa történt, melynek ember is esett áldozatul. — **A zsidó vallás** recepcziója érdekében értekezlet volt, melynek tárgya: mily lépések teendők meg a zsidók recepcziójának elérésére. — **Földrengések** voltak ma **Brésciában** és **Voronában**. Kárt nem okozott jelentékenyt és csak 4 másodpercig tartott.

CSARNOK.

Szemelvények madagaskári élményeimből.

Irta: **Z. KISS ELEK.**

III.

MAHAMBÓ.

Tíz óra felé testvérem is eljött . . .

— Hát hogy vagy Elek? kérdi belépve.

— Még élek — felelém — de azt hiszem csakis a kormányzó jóindulatából. Ő volt itt a reggel, a földön feküdtem, — jól emlékezem a vasúti vonatról ugrottam le, a midőn Kolozsvár mellett el akart velem haladni.

— S kiugrottál az ágyból?

— Valószínűleg, mert a földön ébredtem fel.

— Szegény fejed! nagy lázad volt . . .

csak nehogy ma is eljőnne.

— Akkor meghalok.

— Bizon a harmadik láz veszélyes. Vettél be chinint?

— Nem, mert elfogyott.

— Na, hát én megyek is haza, s küldök a fiutól egy adagot.

Magam maradtam a vén asszonnyal, ki délben főzött nekem holmi burjánokkal rizst, s addig kért, s kínálta, — s anyit emlegette a **Tumpáláh-t**, hogy végre megértettem, miszerint ezen étel is orvosság, s a kormányzó rendeletéből lett készítve. Ettem tehát belőle.

Délután a láz nem jött el, s én mentve voltam. De a lábba-lobás hosszas volt. Anyira elgyengültem a két napi láz után, hogy hat hétig nem voltam képes 10 lépésnyit járni magam erején.

Ezen idő alatt szükségem lett volna egy egy kevés borra. Kértem testvéremet, hogy hozasson **Teneriffból**, s ő megtagadta! . . .

— Mégis nagy bolond voltam én, hogy ide jöttem! szólék elkéservedve.

— Bizon az nagy bolondság volt, kivált pénz nélkül jönni.

Midőn eltávozott, elővettem ezüst evő-készletemet, s azt az ápolónénak adtam át, — ki még mindig nálam szolgált — s mondottam neki, hogy menjen, adja el, vidi, mondám, vidi maladia, add el hamar.

— Azt kérdezte menyiert?

— Nem tudom, ci fauna — felelém.

Az asszony elment, s alig fél óra mulva a kormányzó titkárával jött vissza, ki előadta, hogy főnöke megveszi a készletet annyi ezüstért, a mennyit nyom. Midőn helyeslő feleletet adtam, betette az eszközöket egy kis mérlegbe, s a tulsó serpenyőbe berakott 15 piasztert, mit eztán átadott.

Azonnal embert fogadtam, s **Teneriff**be küldöttem borért, s más háztartási czikkekkért.

— Te Lajos, — szólék bátyámhoz, midőn estefelé hozzám jött, — már annyi kialásod volt érettem, hogy ideje lenne össze számolnunk, mivel te is vékonyan vagy pénz dolgában.

— A számítás hamar megeshetik felelé. Felírtam mindent, s jegyzőkönyvét kivéve, össze adott néhány számot, s tudatta, hogy kerek számban 4 piasztérivel tartozom.

— Huzd ki hát kérlek azt a fiókot, s végy ki magadnak 5 piasztert.

Lajos meglepetve tette meg kérésemet, s a pénzt kivéve gyanakvólag nézett reám.

— Te Elek — szól hosszas gondolkodás után — te engem ugye csak elámitottál, s van pénzed?

— Meg lehet, — felelém kitérőleg.

— De hát akkor miként voltál képes el-tűrni, hogy oly nyomorban maradjunk, minőben találtál?

— Azt hiszem többet tettem, mintha pénzt adok. — mert munkához, álláshoz juttattalak; — csak a kezdet nehéz, s te ezen már átestél, jövőre megtudod szerezni kenyeredet. — ez pedig azt hiszem több, mintha pár ezer frtot adtam volna.

— Az igaz, de mégis mennyi aggodalmat szerezte nekem, hidd el, hidd el, sokat aggódtam jövőd telett, de most megyek, hogy megmondjam az asszonynak . . . Valjon éjjelre ne küldjem ide valamelyik fiut, nincs-e valamire szükséged?

— Köszönöm, mindenem van, s e málgás asszony kitűnő ápolónő.

— De minék! Hiszen már 6 hete, hogy jobban vagyok.

— Igaz, de még mindig gyenge vagy.

— Rendre megerősödöm, azt hiszem egy hét mulva elég eröm lesz kiállani egy **Tamatávi** utat, kivált ha akadna egy hajó az alatt.

— De hát miért akarsz **Tamatávba** menni?

— Itt semmi keresetem, ott van összes podgyászom, azt hiszem kezdek valamihez.

Néhány nap mulva már tudtam járni is, s lementem a tengerpartra fürödni. Ez alatt egy hajó jött a kikötőbe. Midőn a kapitány a partra szállott, kértem vigyen el **Tamatávba**, de megtagadta, mivel a hajó a **Proptor** házé, s főnöke nem szereti ha utasokat vesznek fel hajójára, de egyuttal értésemre adta azt is, hogy a **Cival** hajója holnap megérkezik s azzal elmehetek.

Mentem egyenesen **Civalhoz**, ki egy gyilkosságért üldözött matrózból lett **Mahambói** nagykereskedő, s kértem adjon helyet hajóján.

— De hát honnan tudja, hogy hajóm holnap megjön? kérdé elcsodálkozva.

— A **Susanna** megérkezett, s annak kapitánya mondotta.

— E szerint hát nem sülyedt el hajóm! Peoig a minap azt a hirt halottam róla, s már két hete késik, úgy hogy magam is kezdettem hitelt adni a hírek. Hogy e jó hirt hozta, szivesen adok helyet hajómon, minden díj nélkül. — Most pedig igyunk egy pohár frisitőt.

Biztosítva lévén elutazásom felől, haza menve, mindenemet össze pakoltam. Délután felmentem a kormányzóhoz s szívélyes bucsut vettünk egymástól. Másnap megjött a hajó, s estére meg is rakodott, s így harmad nap reggel, kedvező széllel elhagytam **Mahambót**, hol egy joakaró s igaz barátot hagytam el a kormányzó **Radaoridina**, 10-ik rangú főnemes személyében.

VÁRMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Szám 13606—1891.

Valamennyi fűszolgabíró és városi tanácsnak.

Földmívelésügyi m. kir. minister úr ő nagyméltósága mult évi 69742. számú intézkedésével pozsony-szombathelyi h. é. vasút vonalmentén a Vasvármegye területén fekvő Moson-szt-János. a Pozsonyvármegye területén fekvő Pozsony-Ujváros, továbbá az esztergomi almás-fűzitői h. é. vasutvonal mentén és a Hunyadvármegye területén levő Vulkán nevű vasúti állomásokat marha-rakodó állomásokul engedélyezvén, erről tudás és közhírtétel végett ^{Városi tanácsos} ^{fűszolgabíró} urat értesitem.

Torda, 1892, január hó 5-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Szám 3603—1891.

Valamennyi fűszolgabíró és városi tanácsnak.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter úr ő nagyméltósága mult évi deczember hó 23-án 65,667. sz. alatt valamennyi törvényhatósághoz a következő körrendeletet bocsátotta ki.

Sz. 7928.
1891. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak, Girbován József és neje Fartyán Ilána végrehajtást szenvedő elleni 122 frt 02 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (alsó járai kir. járásbíró) területén levő Felső-Füle község határán fekvő, a felső-fülei I. rész 20. sz. tjkvben A—1—8 rdsz. a foglalt ingatlanokra az árverést 338 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi január hó 19-ik napján d. e. 9 órakor Felső-Füle község házálmegtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át, vagyis 33 frt 80 krt, o. é. készpénzben, vagy az 1881. LX t.-cz. 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891 évi szept. hó 18-án.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

Az 1888. VII. t.-czikkben és az ennek végrehajtására 1888. évi 40.000. szám alatt kiadott itteni rendeletben a rüh korra vonatkozólag foglalt intézkedéseknek helyes alkalmazása érdekében figyelmeztetem a közönséget, hogy az idézett végrehajtási rendelet 270. §-ában előforduló az a kifejezés: „a rühkór járványa” csak a rühkór nagyobb kiterjedését jelenti, melynek tartama alatt azonban az illető község elzárása nem foganatosítható, hanem csak egyes fertőzött istálló helyezhetők zár alá.

Ily zárlatok feloldása az I. foku hatóság hatáskörébe tartozván, ahhoz a kerületi állami állatorvos utófelülvizsgálata nem szükséges, habár az a betegség föllépéséről a fennálló szabályok szerint mindenkor értesítendő.

Az ily betegség lefolyásáról szóló végjelentéseket az I. foku hatóságok a közönség útján terjesszék fel h. zszám.

Miről tekintetes ^{fűszolgabíró} ^{városi tanácsos} úr tudomástétel és ahoz való alkalmazkodás végett ezenel értesítettik.

Torda, 1892, január 5-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.Sz. 6521
1891. tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Némethy József végrehajtónak Gazner Sámuel végrehajtást

szenvedő elleni 85 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék a tordai kir. járásbíró) területén levő Torda város határán fekvő a rordai 1834. sz. tjkvben A—1 rdsz. 3987, 3988, 3989, 3990, 3991, 3902 hrsz. a. foglalt ingatlanra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §, alapján 54 frtban, a tordai 2340 sz. tjkvben A+3960 b. 3961. 3962. 3963. 3964, hrsz. a. foglalt ingatlanra az 1881. évi 60 t.-cz. 156. §. alapján 88. frtban és a 2. r. 1954. 1955. hrsz. a. foglalt belső házastelkekre a hivatolt 1881. évi 60. hrsz. 156. §-a alapján 1063. frtban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi február hó 12-én napján d. e. 9 órakor ezen kir. törvényszék tkvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan vételárának 10%-át vagyis 5 frt 80 krt és 106 f. 30 kro é készpénzben, vagy az 1881 60 t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi. november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi szept. 17-én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró

Tisztelettel van szerencsém a helybeli és vidéki urak becses tudomására hozni, hogy több év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FÉRFI szabászati-műtermemet főtér r. kath. plebania-épületbe helyeztem át,

együttal szíves tudomásukra hozom, hogy műtermemet kivált a Tavaszi és Nyári időnyre tetemes honi és külföldi

RUHA-SZÖVETEKEL

rendeztem be, melyet személyes bevásárlásaim folytán a szövetek minőségéről és a ruhák készítéséért teljes felelősséget vállalok.

Végül megjegyezni kívánom, hogy a nem tőlem vásárolt szövetek megkészítését is készséggel elfogadom s főtörökvésem: mindenkor a PONTOSSÁG, JUTÁNYOS AR és az UJ-DIVAT.

Szíves pártfogásokat kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Bartha János,

férfi-szabó.

1-6

NYILTTÉR*)

„Hirdetéseket”

olcsó árban vesz fel

AZ

„ARANYOSVIDÉK”

kiadóhivatala

Hiduteza 32. sz.

) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkesztő: Dr. TOLNAI LAJOS. Főmunkatárs: Dr. VÁRADI ANTAL. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. MURÁNYI ARMIN.

Előfizetési ára:

A „Hölgyek Lapja” című divat-mellettelttel és a Regénymellettelttel együtt:

* Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. *

A „Képes Családi Lapok” című hetilap új negyedebe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Laurok Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalimadi Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsi József, Temérvák (Geszenszky Danó), dr. Frém József, dr. Sziklai János, Inczei László, Falgyi Lejcs, Erődi Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vertessy Gyula, Méri Károly, dr. Murányi Ernő, Pétri Mór, dr. Roditzki Jenő, Ceorba Palotai Ákos, stb.; Benitzki-Balza Lenke, Búthner Lina, Nagyvárady Mária, K. Lillai-Benitzki Irma, Harmath Lujza, Hevesy-Sikor Margit, V. Gaál Karolin, Karlovszki Ida, Mériczai-Karcsa Irma, Erzsike. stb.

A „Képes Családi Lapok” az őrszes szépirodalmi képes heti lapok között a legélénkebb, legváltozatosabb, tartalma az irodalom minden változatát felöleli; képei a jelen eseményeit, s a legérdekesebb festők műveit mutatják be a legújabb divatképeket hozza, s e mellett a magyar házi-aszonyrak valóságos szellemi titkára, a menyében a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás, s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna, s nincs olyan útok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymellettete külön bekörheto négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőt.

Zöld horléka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka- és ponttalányokkal és szórójátékokkal melyeknek meglehetően értékes jutalmakat kapnak.

Mutatványzókat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik az iránt — legzélszei útközben levelezőlapon — hozzáfutolnak.

A ki az egész évre szóló hat frtyi előfizetési összeget 40 krajczát csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt; és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjjal 20 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt, s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismeréssül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napiától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.